

Л.О. Чернишова, канд. екон. наук, доц. (ХДУХТ, Харків)
О.О. Жовтобрюх, студ. (ХДУХТ, Харків)

РОЛЬ АГЕНТСТВА ІЗ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ ЯК ПОСЕРЕДНИКА НА МІЖНАРОДНОМУ РИНКУ

В умовах впливу процесів глобалізації та жорсткої конкуренції тенденції прямого іноземного інвестування в країнах світу зазнають значних змін. Країни, що розвиваються залучають більші обсяги прямих іноземних інвестицій (ПІ), ніж розвинені країни, що частково обумовлено діяльністю в цих країнах агентств із залучення інвестицій (АЗІ). Більшість країн світу, в тому числі всі країни ЄС, пропонують іноземним інвесторам надання послуг державних або напівдержавних агентств, що займаються залученням інвестицій. Вони в більшості випадків є першим офіційним контактним центром між іноземними інвесторами та інвестиційними можливостями країни. На сьогодні 81% країн світу пропонує інвесторам послуги національного АЗІ. Для країн, що розвиваються цей показник становить 78%.

Головними функціями, які виконують АЗІ у різних країнах світу, є: міжнародний інвестиційний маркетинг та цільовий пошук інвесторів (таргетування); підтримка та обслуговування інвесторів; поліпшення інвестиційного клімату та усунення перешкод для інвестування.

У світовій практиці серед сфер діяльності АЗІ можна виокремити чотири основні, сформовані відповідно зазначеним функціям: 1) формування стратегії та організація діяльності АЗІ; 2) залучення потенційних інвесторів на об'єкти інвестування; 3) сприяння інвестиціям; 4) надання інвестиційних послуг.

Формування стратегії та організація діяльності АЗІ проявляється насамперед в контексті її інтеграції в національну політику розвитку, визначення структури організації, головних цілей та принципів діяльності щодо конкурентоспроможності власного позиціонування та секторального таргетування на основі ринкових досліджень та планування. При цьому ключовими аспектами, які необхідно враховувати в процесі стратегічного розвитку АЗІ, є: причина залучення ПІ; наявність пріоритетних секторів для національного розвитку; диференціація залучення ПІ за видами інвесторів та інвестицій, їх пріоритетність; інвестиційні стимули в залученні ПІ, критерії їх надання; формат співпраці з іншими зацікавленими сторонами.

Діяльність АЗІ націлена перш за все на проекти за участі ПІ «з нуля», які найбільше сприяють економічному зростанню та розвитку

приймаючої країни через їх прямиий вплив на приріст основного капіталу, технологічний рівень та інновації, зайнятість та розвиток людських ресурсів, структуру торгівлі та непрямий вплив на зростання рівня продуктивності та конкурентоспроможності національних підприємств. Агентства також надають послуги пошуку і налагодження бізнес-контактів іноземних інвесторів з місцевими партнерами для ведення господарської діяльності у формі спільного підприємства. Крім цього, за професійними послугами до АЗІ звертаються також компанії, які зацікавлені у здійсненні M&A проєктів.

Згідно світовій практиці діяльність АЗІ у сфері сприяння інвестиціям характеризується комплексом заходів, націлених на розробку пакета інвестиційних стимулів та спрощення механізму доступу іноземних інвесторів до ринку. Проявом таких заходів є надання послуги «єдиного вікна» («one-stop shop»), яка передбачає супровід іноземного інвестора менеджерами АЗІ під час взаємодії з профільними міністерствами, відомствами, дозвільними службами, місцевими органами державної влади та іншими регуляторними установами. АЗІ виконують функцію захисту інтересів іноземних інвесторів у колах виконавчої та законодавчої влади з метою покращення інвестиційного клімату бізнес-середовища.

Очевидно, що перелік послуг та їх якість, які пропонуються АЗІ інвестору в різних країнах, не є стандартизованими. Вони змінюються залежно від специфіки АЗІ, запитів і потреб інвесторів. Однак, більшість АЗІ зосереджують свої зусилля на наданні послуг на етапі передінвестиційної підготовки проєкту, а не на постінвестиційному супроводі.

Таким чином, одним із основних і найскладніших завдань АЗІ є поєднання залучення спрямованих на розвиток прямих іноземних інвестицій із задоволенням потреб та вимог іноземних інвесторів щодо інвестиційних проєктів. Перш за все, це проявляється в розумінні стратегій щодо максимізації прибутку іноземних інвесторів, які виходять на нові ринки. Будучи у стратегічному партнерстві з місцевими органами державної влади, вплив діяльності АЗІ на залучення прямих іноземних інвестицій проявляється через захист та лобювання інтересів іноземних інвесторів у політичних колах державних органів. Визнання та врахування цих принципів у діяльності АЗІ значною мірою визначає її результативність.